Moldova Suverană

COTIDIAN AL GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

Ziarul apare de la 1 mai 1924 | SIMBATA, 4 IULIE 1992 | NR. 92 (17962) | PREȚUL 1 rub.

MS — CÎT O SĂ MAI ÎNGĂDUIM CA MINCIUNA SĂ PREDOMINE ASUPRA ADEVĂRULUI? — PAG. 2

NUMAI REORIENTÎNDU-NE SPRE ORIENTUL APROPIAT, AM REZISTA BLOCADEI RUSEȘTI — PAG. 3

DACĂ TRANȘEELE TRANSNISTRIEI NU SÎNT RESIMȚITE DE NOI, NU MERITĂM SĂ NE NUMIM ROMÂNI — PAG. 4

Senatul american a votat amendamentul Pressler

CU PRIVIRE LA LIBERTATE PENTRU MOLDOVA

APEL

al Președintelui Republicii Moldova

către părțile implicate în conflict

Compatrioți,

Poporul Moldovei traversează momente tragice în istoria sa. Evoluția evenimentelor din raioanele de Est ale republicii a atins o cotă critică. Pentru toți oamenii cu mintea lucidă e clar că continuarea confruntării militare poate avea cele mai tragice urmări: moartea în masă a oamenilor nevinovați, distrugerea orașelor și satelor, o catastrofă ecologică. Aceasta nimeni nu ne-o va ierta.

Conducerea Moldovei depune eforturi colosale pentru a îndrepta conflictul pe făgașul tratativelor pașnice, pentru căutarea unor soluții de compromis. De mai bine de trei luni acționează mecanismul elaborat de miniștrii afacerilor externe ai Moldovei, României, Rusiei și Ucrainei. A fost creată Comisia parlamentară de conciliere, care a trasat principalele criterii de soluționare a problemelor litigioase. În sfîrșit, la Istanbul conducătorii celor patru state au ajuns la părerea unanimă că pe viitor consultările sînt posibile numai în condițiile încetării depline a focului și dezangajării părților implicate în conflict. Mari speranțe ne punem în misiunea pacificatoare a ONU, care a vizitat republica noastră.

Eforturile depuse creează premise reale pentru a se trece de la confruntare la dialog.

Organele poliției, unitățile Armatei Naționale au indicații clare și univoce de a nu răspunde la provocări și de a nu deschide focul. Eu, în calitatea mea de președinte al Republicii Moldova, sînt garant al faptului că, în cazul respectării acestor condiții de către cealaltă parte implicată în conflict, vom putea proceda la dezangajarea forțelor și la dialog. Cu atît mai mult cu cît garant al încetării focului de către formațiunile de pe malul sting al Nistrului este președintele Rusiei, Boris Eltîn.

Concetățeni,

Pe teritoriul fostei Uniuni Sovietice au loc procese complicate, iar uneori chiar imprevizibile. Conflagrația războiului civil a cuprins regiuni întregi. Cu părere de rău, buletinele operațiilor militare din Moldova, — în trecutul nu prea îndepărtat un ținut pașnic și înfloritor, — se află în centrul atenției opiniei publice mondiale. Acumularea de tehnică militară distrugătoare de către ambele părți, politizarea excesivă a armatei a 14-a, lipsa statutului ei juridic, pe teritoriul republicii au creat o situație explozivă, care implică consecințe tragice. Dacă nu ne vom opri acum, dacă nu vom înțelege că ne aflăm pe marginea prăpastiei, se va produce ireparabilul și aceasta nimeni nu ne-o va ierta.

În aceste zile comunitatea mondială, întregul popor al Moldovei așteaptă din partea noastră hotăriri rezonabile. Astăzi aceasta depinde nu atît de politicieni, cît de acei ce stau față în față cu arma în mîini. Dați dovadă de reținere și responsabilitate. Pămîntul nostru nu a cunoscut niciodată războaie civile. Astăzi mai avem șansa de a opri vărsarea de sînge. În numele patriei noastre, al copiilor și al nepoților noștri, îndemn toate părțile implicate în conflict să lase la o parte obida și ura și prin respectarea înțelegerii privind încetarea focului să creeze condiții adecvate pentru instaurarea păcii și concilierii civice.

Schimbul de note diplomatice

În prima jumătate a zilei de joi, 2 iulie, la Chișinău a avut loc ceremonia schimbului de note diplomatice între Republica Moldova și Statele Unite ale Americii cu prilejul ratificării acordului de colaborare economică între cele două țări. Luînd cuvîntul în cadrul ceremoniei, dl. Nicolae Țîu, ministrul afacerilor externe al Republicii Moldova, a menționat semnificația evenimentului — cel de acordare de către SUA a clauzei națiunii celei mai favorizate Republicii Moldova și a exprimat, din partea conducerii statului nostru și a întregului popor al Moldovei, sincere mulțumiri.

La rîndul său, dl. Houard Steers, însărcinat cu afaceri al SUA în Moldova, și-a exprimat satisfacția în legătură cu acest eveniment, revelînd că acordarea de către țara sa a clauzei respective Moldovei, constituie nu numai o susținere economică, ci și un sprijin moral al liniei alese de noul stat pe anevoioasa cale a afirmării sale pe arena internațională și edificării unei societăți noi, democratice, bazate pe drept.

La ceremonia schimbului de note diplomatice au asistat Președintele republicii, dl. Mircea Snegur, Președintele Parlamentului, dl. Alexandru Moșanu, și Primul Ministru, dl. Andrei Sangheli.

Votul Senatului SUA

În ziua de 1 iulie a.c. Senatul american a votat amendamentul Pressler la proiectul de lege «Libertate pentru Rusia și pentru Democrațiile Euroasiene în curs de Apariție și Hotărîrea cu Privire la Susținerea Pieților Libere». Amendamentul are următorul conținut:

Politica față de Moldova

a) CONSTATARI — Congresul constată că:

1) în conflictul din Moldova, în ultimele săptămîni au murit mulți oameni, inclusiv civili;

2) la 17 iunie 1992, Președinții Bush și Eltîn au semnat un Acord de Colaborare și Prietenie Americano-Rusă în care cele două țări s-au înțeles să «reafirme respectul lor pentru independență, suveranitatea și granițele existente ale statelor participante la CSCE, inclusiv ale noilor state independente, și recunosc că schimbările de granițe pot fi efectuate numai prin mijloace pașnice și de comun acord, în concordanță cu regulile dreptului internațional și cu principiile CSCE»;

3) acțiunile oficialităților transnistrene, în scopul separării de Moldova, inclusiv folosirea forței și impunerea unei blocade economice, violează principiile CSCE și dreptul internațional;

4) prezența armatei a 14-a ruse în Moldova și utilizarea cel puțin a unora dintre unitățile ei în conflictul din Moldova, agravează situația, violează dreptul internațional, precum și independența și suveranitatea Republicii Moldova;

5) prezența armatei ruse în țări străine care au făcut parte din Uniunea Sovietică, fără acordul țării gazdă, este o cauză potențială de instabilitate și conflict; și

6) trimiterea de observatori internaționali sub egida Națiunilor Unite, a CSCE sau a altor foruri internaționale, pentru a supraveghea retragerea trupelor rusești din Moldova, ar avea ca efect slăbirea tensiunilor și promovarea unei retrageri mai ordonate a fostelor trupe sovietice.

b) POLITICA DE URMAT — Convingerea Congresului este că: Statele Unite trebuie să îndemne guvernul rus prin toate mijloacele posibile să retragă armata a 14-a din statul independent și suveran, Republica Moldova.

Statele Unite trebuie să îndemne părțile aflate în conflict în Moldova, la observarea încetării focului și să îndemne la ridicarea blocadei economice împotriva Republicii Moldova.

În timpul negocierilor referitoare la o planificare a retragerii trupelor rusești din Moldova, și după aceste negocieri, Statele Unite trebuie să sprijine constituirea unui comitet militar mixt de supraveghere, constînd din reprezentanți militari ai tuturor statelor implicate, ai Statelor Unite, și din reprezentanți ai altor țări mutual acceptate, pentru observarea retragerii rapide și ordonate din Moldova a fostelor trupe sovietice; activitățile acestui grup trebuie să fie similare în măsură cît mai mare posibil experienței comitetului militar mixt de supraveghere din Angola.

Amendamentul Pressler

Cu privire la libertate pentru Moldova

Dnul Pressler. Dle Președinte, vă trimit un amendament și cer luarea lui imediată în considerare. Scopul amendamentului meu este de a întări poziția administrației care prevede că armata rusă trebuie să se retragă din Republica Moldova. El sprijină, de asemenea, ideea încetării focului în Moldova și propune o comisie internațională pentru supravegherea retragerii trupelor rusești din acest stat independent și suveran. Îi mulțumesc Senatorului de Arizona, dl. DeConcini, pentru că a cosponsorat încă de la început acest amendament.

Dle Președinte, în decursul ultimelor săptămîni, în Moldova au murit mulți oameni nevinovați în afară de militarii uciși. Și mă tem că nu vor fi ultimii, într-adevăr, dacă Moldova va fi dezmembrată cu forța de către «separatiștii ruși» din Moldova, se va fi creat un precedent pentru utilizarea forței militare în vederea îndeplinirii scopurilor politice în fosta Uniune Sovietică. Acest scenariu poate fi repetat mîine în Țările Baltice sau poate în Ucraina.

Situația din Moldova n-ar fi putut exista fără participarea măcar a cîtorva unități ale armatei a 14-a a Rusiei. Pentru acest motiv, Președintele Bush a făcut apel la armata rusă să se retragă. Președintele Eltîn pare a fi de acord și a propus încetarea focului și negocieri.

Din păcate, poziția Președintelui Eltîn nu pare a fi împărtășită de unii dintre militarii ruși și ex-comuniștii din guvern. Potrivit afirmațiilor secretarului de stat al Federației Ruse, Gheadi Burbulis, Rusia este pregătită să aplice «sancțiuni economice» care să forțeze Moldova să accepte crearea unei «republici nistrene».

(Sfîrșit în pag. 2).

Ședința Consiliului Suprem de Securitate

În ziua de 2 iulie a avut loc ședința Consiliului Suprem de Securitate al Republicii Moldova. Președintele Republicii Moldova, Mircea Snegur, care a prezidat ședința, a informat Consiliul Suprem de Securitate asupra problemelor abordate de reprezentanții luptătorilor de pe platourile Cocieri și Coșnița, pe care, în ajun, domnia sa i-a primit în audiență la cererea acestora. Ministerelor Afacerilor Interne, Securității Naționale, Economiei și Finanțelor, Comerțului și Resurselor Materiale, Ocrotirii Sănătății, Uniunii republicane a asociațiilor de consum din Moldova li s-a dat însărcinarea să la operativ măsurile de rigoare pentru satisfacerea cerințelor legitime ale combatanților.

În continuarea ședinței membrii Consiliului Suprem de Securitate și-au expus opiniile pe marginea problemelor ce țin de elaborarea unei concepții de stat privind soluționarea pe cale pașnică a conflictului armat din raioanele răsăritene ale republicii.

Serviciul de presă al Președintelui Republicii Moldova

Ambasador american în Moldova

WASHINGTON. (Rompres-Moldova-pres). — Președintele american George Bush a anunțat desemnarea primului ambasador al Statelor Unite în Republica Moldova — transmite AFP.

Doamna Mary Pendleton (52 de ani), profesor la institutul de formare a diplomaților din Washington, a fost numită în postul de ambasador american la Chișinău. Doamna Pendleton a ocupat, înainte de a-i fi atribuit acest post, funcția de consilier la ambasada Statelor Unite din România.

Numirea sa trebuie confirmată de către Senatul american pentru a putea intra în vigoare.

Întrevedere la Moscova

La Moscova a avut loc o întrevedere între Președintele Republicii Moldova Mircea Snegur și Președintele Federației Ruse Boris Eltîn care au luat în dezbatere problema reglementării pașnice a conflictului armat din raioanele nistrene ale republicii noastre. O relatare mai amplă vom publica în numărul următor.

Depuneri de flori

În dimineața zilei de 2 iulie, conducătorii Moldovei au depus flori la monumentul lui Ștefan cel Mare din centrul Chișinăului, de la a cărui naștere în aceste zile se împlinesc 535 de ani, transmite agenția Moldova-pres. Cinstind memoria marelui înaintaș, domnii Mircea Snegur, Președintele republicii, Alexandru Moșanu, Președintele Parlamentului, Andrei Sangheli, Prim-Ministru al republicii, și-au plecat fruntile în fața monumentului, exprimînd astfel recunoștința poporului nostru față de eroul care a apărat în lupte grele libertatea și independența patriei.

HOTĂRÎREA

PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA

privind numirea Primului Ministru al Republicii Moldova

Parlamentul Republicii Moldova **hotărăște:**

Domnul Andrei Sangheli se numește în funcția de Prim-Ministru al Republicii Moldova.

Alexandru MOȘANU.
Președintele Parlamentului Republicii Moldova

Chișinău,
1 iulie 1992.

Andrei Sangheli

Născut în anul 1944, în satul Grinăuți — Moldova din raionul Ocnița (fostul Edineț), într-o familie de țărani. Este de naționalitate moldovean. Are studii superioare — a absolvit Universitatea Agrară de Stat din Moldova și Școala superioară de partid din Kiev. De specialitate este agronom. După absolvirea Universității Agrare de Stat din Moldova (1971), lucrează agronom-șef în colhozul «Kotovschi», raionul Drochia, director-adjunct și director al sovhozului-tehnicum de pomicultură și legumicultură «Ion Solitis» din Camenca.

În perioada 1975—1979 a deținut funcțiile de secretar și al doilea secretar al comitetului raional de partid Camenca, apoi vicepreședinte al Consiliului colhozurilor din Moldova. Din 1980 pînă în 1986 activează la Dondușeni, în calitate de președinte al comitetului executiv raional de deputați ai poporului și prim-secretar al comitetului raional de partid.

Între anii 1986—1989 a deținut funcția de prim-vice președinte al Consiliului de Miniștri al R.S.S. Moldova și președinte al Comitetului de Stat pentru complexul agroindustrial al R.S.S. Moldova, din 1989 pînă în 1990 — de prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R.S.S. Moldova. În mai 1990 este numit în funcția de prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R.S.S. Moldova și de ministru al agriculturii și industriei alimentare al R.S.S. Moldova. Din aprilie 1992 ocupă funcția de ministru al agriculturii și alimentației al Republicii Moldova.

La 1 iulie 1992 sesiunea a opta a Parlamentului Republicii Moldova de legislatura a douăsprezecea îl alege în funcția de Prim-Ministru al Republicii Moldova.

HOTĂRÎREA

PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA

privind demisia Guvernului

Examinînd cererea de demisie a Guvernului, Parlamentul Republicii Moldova **hotărăște:**

1. Se acceptă demisia întregului Guvern.

2. Președintele Republicii Moldova va prezenta neîntîrziat Parlamentului candidatura pentru a fi numită în funcția de Prim-Ministru;

în termen de șapte zile, va prezenta spre confirmare în Parlament noua componență a Guvernului.

3. Guvernul își va exercita obligațiile pînă la formarea noului Guvern.

4. Prezenta Hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

Alexandru MOȘANU.
Președintele Parlamentului Republicii Moldova

Chișinău,
30 iunie 1992.

Să oprim vărsarea de sînge

Pe data de 2 iulie noul Prim-Ministru al republicii, dl Andrei Sangheli, a acordat un interviu Radioteleviziunii Naționale. Domnia sa a declarat că demisionarea Guvernului este un fenomen obișnuit, mai ales dacă se are în vedere situația economică și politică complexă, în care s-a pomenit acum Moldova, informează Moldova-pres.

Cu toate că la ora actuală în republică nu există partide și mișcări obștești prea puternice, conducerea Moldovei se consultă acum cu ele pentru formarea unui nou cabinet de miniștri, care să fie acceptat de toți, a relevat dl Andrei Sangheli.

În ce privește problemele, în primul rînd cele care îngrijorează acum conducerea republicii, noul premier a menționat penuria de carburanți. El a insuflat, însă, unele speranțe, comunicînd că a avut tratative cu Guvernele Ucrainei și Republicii Belarusi și că, drept urmare, în republică a început să sosească combustibilul necesar, blocada fiind zădărnicită.

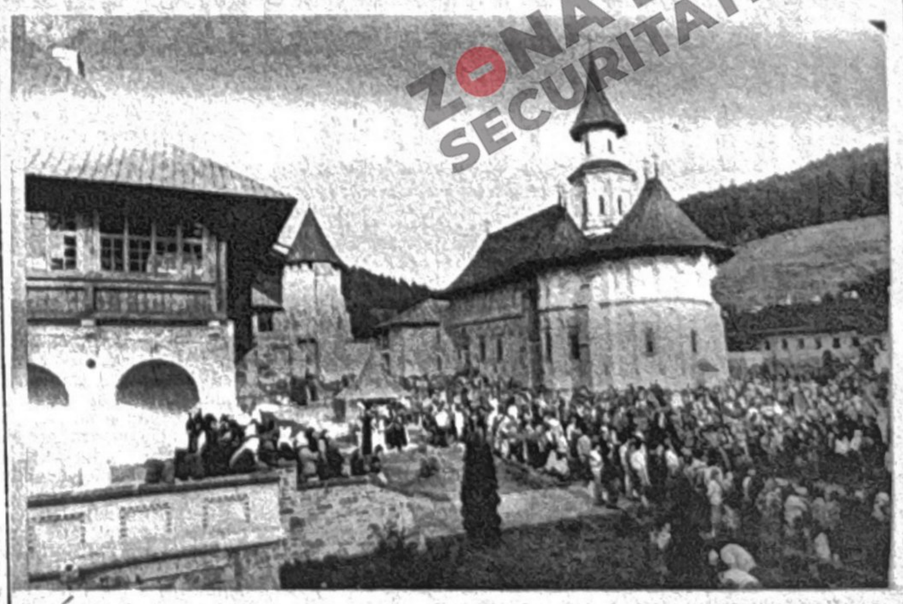
Tot atît de acută este, în opinia lui Andrei Sangheli, problema lipsei de gaze. În prezent se face totul pentru ca în timpul cel mai apropiat să fie alimentat nu numai Chișinăul, ci și alte localități de pe malul drept al Nistrului. Mîine, a anunțat Primul-Ministru, Președintele Moldovei, dl Mircea Snegur, va pleca la Moscova, unde va negocia cu președintele Rusiei, Boris Eltîn, în cadrul întrevederii urmînd să fie discutate probleme ce afectează direct republica noastră.

Dl Andrei Sangheli a subliniat că, în opinia sa, reformele economice radicale trebuie implementate fără a se aduce prejudicii întreprinderilor în acțiune. Aceasta se referă, în primul rînd, la privatizare care, după cum a declarat Primul-Ministru, — cel puțin pentru întreprinderile prelucrătoare, ar trebui amînată pînă la iarnă.

Însă lucrul cel mai important este acum, a subliniat noul premier, să oprim vărsarea de sînge în raioanele estice ale Moldovei. Pentru aceasta va trebui oricum să realizăm un compromis, a spus el, ținînd minte, totuși, că Moldova trebuie să rămînă unică și indivizibilă.

(Moldova-pres).

Bunul Dumnezeu și sfîntul Ștefan să ne ajute!

Joi, la mănăstirea Putna, într-o atmosferă sărbătorească, cu participarea a mii și mii de români din Țară și din diasporă, a avut loc sanctificarea domnitorului Ștefan cel Mare și a monahului Daniil sihastrul. Evenimentul produs e cu adevărat epocal, deoarece, precum e și firesc, Sfîntul Sinod al bisericii ortodoxe române confirmă asemenea evenimente la distanțe de secole.

Un material mai amplu privind evenimentele de la Putna veți citi în numărul următor al ziarului.

Amendamentul Pressler Cu privire la libertate pentru Moldova

(Sfirșit).

Dle Președinte, aceasta este o afirmație directă în sprijinul separării ilegale a autoproclamatei republici nistrene. Este o violare flagrantă a unui principiu cheie al C.S.C.E., conform căruia granițele trebuie schimbate numai pe cale diplomatică și cu consimțămîntul celor implicați.

Cu ocazia vizitei sale la Washington, Președintele Eltîn a semnat, împreună cu Președintele Bush, un Acord de Colaborare și Prietenie Americano-Rusă prin care cele două țări și-au înțeles să reafirme respectul lor pentru independența, suveranitatea și granițele existente ale statelor participante la C.S.C.E., inclusiv ale noilor state independente, și recunosc că schimbările de granițe pot fi efectuate numai prin mijloace pașnice și de comun acord, în concordanță cu regulile dreptului internațional și cu principiile C.S.C.E.».

Pentru ce atunci, cel puțin unele unități ale armatei a 14-a sprijină pe secesioniștii comuniști din regiunea Nistrului? De ce permite guvernul rus co-naționalilor ruși din regiunea Nistrului să impună o blocadă economică împotriva Moldovei? Dle Președinte, cred că aceste întrebări cer un răspuns precis.

Dle Președinte, în Rusia de astăzi faptele contrazic retorica. Pe deoparte Rusia a recunoscut guvernul Moldovei. Prin aceasta a recunoscut de asemenea statul Moldova, inclusiv granițele lui actuale. Statele Unite de asemenea au recunoscut guvernul Moldovei. Nici o țară nu are dreptul să violeze suveranitatea Moldovei.

În repetate rînduri oficialitățile ruse au protestat împotriva așa-ziselor acțiuni ale noilor state care, potrivit acestor oficialități, ar viola drepturile minorităților. Dle Președinte, în Moldova situația este inversă. Populația moldovenească a regiunii nistrene, reprezentînd 40% din populația zonei, este cea împotriva căreia autoritățile comuniste acționează discriminator. Aș dori să le reamintesc Senatorilor că autoritățile autoproclamatei republici nistrene au fost printre primii care s-au ridicat să sprijine încercarea de puci din august trecut. Aceste oficialități nu sînt preocupate de drepturile omului ci de putere și de întoarcerea la sistemul fostei Uniuni Sovietice.

Dle Președinte, a luat contact cu mine reprezentantul Moldovei la Națiunile Unite. El a cerut Statelor Unite să amîne ajutorul către Federația Rusă pînă cînd aceasta își retrage armata a 14-a din Republica Moldova. El a mai cerut Statelor Unite să trimită observatori în regiunea conflictului pentru a verifica încetarea focului — care în momentul de față nu este respectată — și pentru a supraveghea retragerea armatei a 14-a. Sînt cum nu se poate mai de acord cu ambasadorul Moldovei la Națiunile Unite. El are perfectă dreptate.

Dle Președinte, Rezoluția pe care v-o supun are scopul de a promova rezolvarea pașnică a situației din Moldova. Ea cere Statelor Unite să îndemne prin toate mijloacele posibile guvernul rus să-și retragă armata a 14-a din Moldova, așa cum președintele Eltîn a și fost de acord să o facă. Rezoluția sprijină o încetare a focului viabilă în regiune. În sfîrșit, prin ea se cere constituirea unui comitet militar mixt de supraveghere pentru a observa retragerea ordonată și rapidă a fostelor trupe sovietice din Moldova.

Dle Președinte, insist asupra adoptării acestui amendament care plasează Statele Unite în mod ferm de partea păcii și stabilității viitoare din Moldova și Rusia. Cer adoptarea amendamentului și îl supun la vot.

(Moldova-pres).

Primire la Președintele Moldovei

În prima jumătate a zilei de 1 iulie, dl Mircea Snegur, președintele Republicii Moldova, a avut o întrevedere cu membrii Comisiei pentru Securitate și Cooperare în Europa a Congresului Statelor Unite ale Americii, în frunte cu dl David Evans.

În cadrul dialogului, care a avut un caracter constructiv, a fost abordată problema eliminării pe cale pașnică a conflictului declanșat de forțele secesioniste în raioanele de est ale Moldovei.

Răspunzînd la întrebările ce i-au fost puse, dl Mircea Snegur a subliniat că Parlamentul Republicii Moldova a făcut o serie de propuneri constructive și este gata să accepte compromisurile rezonabile pentru rezolvarea conflictului, însă liderii separatiști nu vor să renunțe la ambițiile lor deșarte, ambiții care vin în flagrantă contradicție cu dorința poporului de a trăi într-o Moldovă unică și indivizibilă.

Analizînd motivele unui asemenea comportament, președintele Mircea Snegur a estimat că armata a 14-a a Federației Ruse dislocată în stînga Nistrului reprezintă o frînă evidentă în calea păcii, dat fiind că ea s-a implicat direct în acțiunile de luptă cu tehnică militară și forțe umane. În acest context domnia sa a pledat pentru «conservarea în fază embrionară a ostilităților», chestiune ce va fi discutată în cadrul întrevederii celor patru miniștri de externe ai Moldovei, României, Ucrainei și Rusiei, precum și în cadrul preconizatei întîlniri la vîrf cu omologul său rus — Boris Eltîn.

Referindu-se la procesul antrenării ONU în medierea conflictului, Snegur a apreciat eficiența acestor organizații internaționale pentru pacea și liniștea lumii, estimînd că Moldova contează pe sprijinul lor în lupta pentru menținerea independenței, suveranității sale teritoriale, recunoscută de forurile internaționale.

Membrii Comisiei pentru Securitate și Cooperare în Europa a Congresului Statelor Unite au salutat inițiativele de pace ale conducerii republicii, precizînd că vor face tot ce le va sta în putință pentru a-și forma o opinie obiectivă în acest sens. Ei au promis ca în cadrul întrevederilor de la Helsinki și misiunilor pe care le vor face în Moldova cu prilejul viitoarelor alegeri din viața politică a țării, să viziteze și localitățile din stînga Nistrului, unde trăiesc mulți refugiați. Informația va fi prezentată pe această cale și sub forma unui raport în Congresul S.U.A.

Dl Mircea Snegur a subliniat în încheierea întîlnirii celor prezenți că această cale și viitoarele contacte cu reprezentanții Congresului S.U.A. vor contribui la o mai bună înțelegere de către opinia publică americană a dificultăților cu care se confruntă Moldova în procesul edificării statului de drept și a economiei de piață, la o mai obiectivă informare a acesteia despre adevărata situație din țara noastră, despre eforturile pe care le depune conducerea Republicii Moldova pentru soluționarea pașnică a conflictului din Transnistria, ceea ce va duce la o mai bună înțelegere a politicii externe a Republicii Moldova.

Vizită a congresmanilor americani

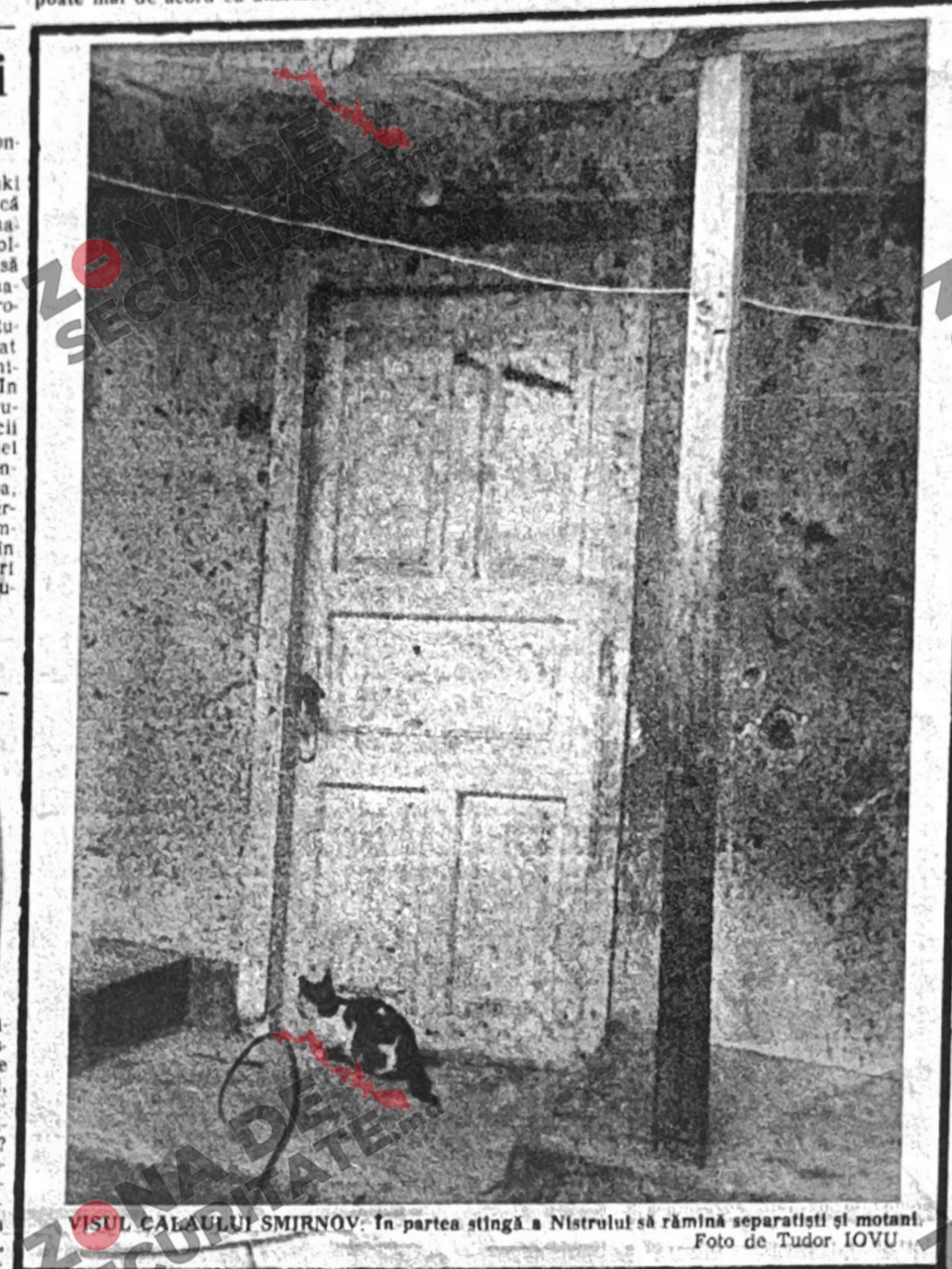
În Republica Moldova s-a aflat, într-o vizită de o zi, o delegație a congresmanilor americani care reprezintă Comisia pentru Securitate și Cooperare în Europa a legislativului american. Scopul vizitei a fost de a avea întrevederi cu conducătorii republicii și de a se documenta asupra conflictului din raioanele estice ale Moldovei. După cum i-a declarat corespondentului Moldova-pres, dl David Evance, șeful delegației, consilierul superior al Comisiei, materialul colectat pe teren va fi utilizat pentru informarea membrilor Congresului S.U.A. și a participanților la reuniunea șefilor de state — membre ale C.S.C.E., care va avea loc luna aceasta la Helsinki.

În cadrul vizitei, membrii acestei Comisii, cunoscute în America și în întreaga lume cu denumirea de Comisia Helsinki a Congresului S.U.A., s-au întîlnit cu președintele Republicii Moldova, dl Mircea Snegur, cu vicepreședintele Parlamentului, dl Victor Pușcașu, cu membri ai unor comisii parlamentare. Oaspeții americani au stat de vorbă, de asemenea, în Comitetul pentru problemele refugiaților cu locuitorii rămași fără acoperiș, veniți din stînga Nistrului.

În urma acestor discuții, au declarat membrii delegației, ei au căpătat o imagine destul de netă asupra esenței conflictului transnistrean, care a depășit stereotipurile despre acest conflict, existente pînă acum și servite opiniei publice internaționale de către mass-media rusă. Ei s-au convins și de faptul că acest conflict nu are caracter interetnic sau teritorial, similar, de exemplu, celui din Karabah, ci e provocat de forțele conservatoare proimperiale.

Membrii Comisiei Helsinki au constatat și realitatea că pentru mijloacele de informare în masă ale Republicii Moldova este foarte dificil să contracareze pe arena internațională puternica mașină propagandistică a Federației Ruse, care difuzează premeditat informații false despre evenimentele din Transnistria. În acest context, ei au dat asigurări conducătorilor republicii că vor face cunoscut opiniei mondiale adevărul despre conflictul din Transnistria, ba, mai mult decît atît, vor încerca să influențeze asupra membrilor Congresului S.U.A. în vederea adoptării unor hotărîri corespunzătoare față de Rusia.

(Moldova-pres).

VISUL CĂLĂULUI SMIRNOV: În partea stîngă a Nistrului să rămînă separatiști și motani.
Foto de Tudor IOVU

Și țar, și prim-secretar?

După o perioadă de uitare în conștiința contemporanilor, după ce a emoționat și a indus în eroare, după ce a făcut treabă de comunist-opozițional și de naționalist velicorus, **Boris Eltîn** începe să nu mai suporte libertatea, se răsfață la colaboratorii apropiați, își îmbracă fața de țar și pășește în logia de prim-secretar. Prea curată nu fusese istoria vieții lui nici înainte de urcarea pe tron, prea clare nu apar nici împrejurările din august 1991 cînd a respins lovitura de stat împotriva lui Gorbaciov ca să la el puterea, prea bine nu-i șade Rusiei, cerșind și primind, de exemplu, de la Germania, pe care tocmai o învinsese în cel de-al doilea război mondial, și de la America, pe care toți liderii sovietici au anunțat că o vor întrece, dar insuportabil devine noul președinte rus prin felul cum se poartă cu Republica Moldova, căreia armata lui îi însingerează hotarele, îi îndoliază familiile și-i amenință liderul și integritatea. Dar cui să ne plîngem? Cele mai recente declarații insolente ale lui Eltîn sînt făcute de el cu gura abia încălzită în S.U.A., unde a fost ovaționat și aclamat pentru înaltele dovezi de fidelitate și pentru toată demagogia lui anticomunistă. De ce demagogie? Pentru că Eltîn n-ar trebui să uite că el a ajuns ceea ce este numai pentru că a existat un Partid Comunist al Uniunii Sovietice, care l-a descoperit, l-a crescut, l-a susținut și avansat. Desigur orice despărțiri sînt posibile, dar nimeni n-are dreptul să se prefacă inocent, cînd urmele sîngelui rosu-fi-mai răscesc încă prin biografie și pe singe. Însă probabil că e la modă lipsa de caracter.

Nu poate fi negată prezența, și altădată în istorie, a unor personalități care nu se sfiesc să treacă lesnicios de la o orientare la alta. Dar chiar de la roșu la antiroșu nu prea a trecut nimeni într-un timp atît de scurt. Nu fac aici acest portret al lui Boris Eltîn pentru a mă mira de contradicțiile lui lăuntrice, ci pentru că un asemenea vecin, chiar îndepărtat, trebuie avut în vedere în toate circumstanțele istorice și geografice.

Eltîn îl amenință pe **Snegur**. Eltîn are tupeul de a amenința Moldova. Cine să-i dăprească? El a obținut de la americani, după cîte ne dăm noi seama, o anumită libertate de mișcare regională, după ce le-a lăsat acestora o nesperată libertate de mișcare planetară. Eltîn șantajează poporul român cel blînd și omenos din Basarabia. **Armata a 14-a trece prin foc Tighina, însingerează Coșnița, Doroțcaia și Cocierii**, ocupă brazde largi din Transnistria, aparținătoare de Republica Moldova. Și nimeni nu propune nici un embargo la adresa Rusiei invadatoare, ba din contra abia acum obține Rusia de la marile puteri occidentale cea mai favorabilă încadrare morală și cele mai bogate făgăduințe economice. Politica embargoului nu funcționează decît cînd vor mai marii planetei. Ea nu pedepsește fapte, ci idiosincrazii. Ea nu sancționează fărădelegea, ci consacră fărădelegea. Cu ce e mai puțin vinovată, în fața Comunității internaționale, Rusia decît Serbia? Dar e vinovată Serbia? Și chiar dacă e vinovat cineva din Serbia, e vinovată țara, e vinovat poporul? Și dacă există o regulă a embargoului, de ce nu se aplică ea și Rusiei, care nu în Moldova prima oară își folosește abuziv armatele împotriva altor popoare? Dar cine are autoritatea morală să judece și să pedepsească pe alții? America? Recentele hotărîri cu privire la dreptul american de a răpi, din interiorul unor țări suverane, persoane pe care autorități americane le consideră ca atare, consacră, și ele, nu legea, ci **fărădelegea**. O asemenea enormitate nemaiîntîmplîndu-se în istoria contemporană.

Și-atunci, bineînțeles că Eltîn poate liniștit amenința și însingera Moldova. Mai mult decît atît, el o face invocînd legitima apărare. Eltîn anunță, iar agențiile de presă preiau comunicarea sa că trebuie să pună la punct Moldova agresoare, vinovată de moartea a zeci și zeci de oameni!! Deci Rusia ocupă cu una din cele mai puternice armate din lume pe teritoriul Transnistriei, care face parte din Republica Moldova, sate și orașe aparținînd Republicii Moldova, sînt bătute cu tunul, cu rachetele și cu toate armele de foc de către armata a 14-a, de către separatiștii rusofoni înarmați de ruși și de către voluntari mai mult sau mai puțin ca zeci, plătiți împărătește pentru mercenariatul lor, iar Boris Eltîn amenință Moldova, acuzînd-o pe ea de toate acestea.

Doza de cinism a fiecărei perioade istorice a rămas intactă. Contemporanul nostru Boris Eltîn concurează pri-

(Sfîrșit în pag. 4).

Întîlnire cu reprezentanții locuitorilor din raioanele de est ale republicii

La 2 iulie dl Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova, a avut o întrevedere cu membrii societății «Transnistria», cu studenți din partea stîngă a Nistrului și cu refugiați din zona de est a Republicii Moldova, transmite Moldova-pres.

Cei prezenți au relatat despre situația ce s-a creat în raioanele răsăritene ale Moldovei, făcînd propuneri constructive pentru normalizarea ei. Este de remarcat că accentul s-a pus pe metodele politice de reglementare a conflictului, cum ar fi informarea corectă a opiniei mondiale, prin deplasarea delegațiilor din partea locului, atît în orașele fostei Uniuni, cît și peste hotare, spre a-i convinge pe cei ce au forță de decizie să contribuie la încetarea agresiunii Rusiei împotriva Republicii Moldova.

Dl Mircea Snegur a acceptat propunerile făcute relevînd, totodată, că va introduce în aparatul prezidențial un consilier de stat pentru problemele raioanelor din stînga Nistrului care să se ocupe de necesitățile locuitorilor din această zonă. Domnia sa a constatat cu satisfacție că populația dă dovadă de înțelegere a momentului de cumpănă pe care îl traversează republica, că se pronunță pentru o Moldovă unică și indivizibilă. S-a mai estimat că parlamentarii depun eforturi constructive în vederea eliminării pericolului de război civil, dar că în acest moment este tot atît de important să fie promovată o politică externă activă de informare corectă asupra fărădelegilor comise de către forțele proimperiale, asupra genocidului la care este supusă populația băștinașă.

(Moldova-pres).

Întîlnire la președinția României

La invitația președintelui Ion Iliescu, a avut loc miercuri, la Palatul Cotroceni, o întîlnire a președintelui României cu șefi ai partidelor reprezentate în Parlament.

În prezența primului ministru, a președinților celor două camere ale Parlamentului, a președinților comisiilor de politică externă și apărare ale Parlamentului, președintele Ion Iliescu a făcut o scurtă informare asupra evenimentelor din Republica Moldova, a prezentat rezultatele întîlnirii de la Istanbul, ca și eforturile făcute de diplomația română pentru restabilirea păcii în zonele de conflict — următoarea întîlnire a miniștrilor de externe ai Republicii Moldova, Rusiei, Ucrainei și României urmînd să aibă loc la Moscova în ziua de 3 iulie a.c.

Întîlnirea a prilejuit un util schimb de opinii asupra problemelor puse în discuție.

(Rompres — Moldova-pres).

Conferință de presă la Consiliul Europei

Delegația parlamentară română, care a luat parte la lucrările sesiunii de vară a adunării parlamentare a Consiliului Europei, a organizat o conferință de presă în cadrul căreia au fost prezentate multiple aspecte legate de momentul politic actual din România, transmite Rompres, reluată de Moldova-pres. Într-o declarație care a precedat întrebările ziariștilor dl Moiș Vasile a trecut în revistă eforturile pentru edificarea statului de drept, pentru trecerea la economia de piață, făcînd cunoscută ziariștilor prezenți data alegerilor legislative și prezidențiale. De asemenea au fost menționate principalele aspecte legate de evoluția raporturilor dintre România și Consiliul Europei.

Pe de altă parte în numele tuturor celor 10 membri ai delegației care au fost prezenți la conferința de presă vicepreședintele Senatului a exprimat un protest [illegible] de declarațiile [illegible] formulate de membrii [illegible] de tancuri și echipament militar românesc în zona conflict din Transnistria, [illegible] că în opinia [illegible] singura soluție este [illegible] și că orice încercare [illegible] luționare trebuie să [illegible] cedat de retragerea [illegible] armatei a 14-a aflată [illegible] risdicția Federației [illegible] solicitarea ziariștilor de [illegible] detalii, domnia sa a [illegible] sublinize că o [illegible] directă cu caracter [illegible] agrava situația și [illegible] zenta «o aventură [illegible] tă». În același context [illegible] viu Mureșan a declarat [illegible] tilor că acuzațiile [illegible] de parlamentarii [illegible] dată sub nici o formă [illegible] tuie o componentă a [illegible] război informațional [illegible] care se încearcă [illegible] atenției de la acțiunile [illegible] sive ale armatei a 14-a.

— CITITORUL I A ATITUDINE

Prietenii la nevoie se cunosc

E mare lucru să ai prieteni. Chiar și mai puțini dar devotați, credincioși, de nădejde. Pe care te poți bizui la nevoie și ești sigur, că nu te vor da de sminteală în momentele de grea cumpănă.

Moldovioara noastră astăzi ca niciodată are nevoie de prieteni și vecini buni. Chiar și marea noastră vecină Ucraina, de care ne legasem mari speranțe, în ultima vreme își dă arama pe față: cu orice prilej presoară sare pe rana noastră singerîndă. Să luăm de exemplu declarația de odinioară a domnului Leonid Kravciuk, cît și poziția lui fermă de la întîlnirea de la Istanbul de a deveni «garant al stabilității în Transnistria» cu condiția că «Moldova să asigure autonomie poporului» (?) din Transnistria. Iată o așa răsplată «prietenească» față de toate frumoasele noastre năzuințe.

Deci am putea să-i calificăm pe dl Kravciuk ca un mare om politic și iscusit diplomat. Nu zic, poate o fi așa, dar mi se pare, aici e și ascuns șiretlicul diplomatului Kravciuk. De a-și face parte din prestigiul propriu în detrimentul chiar și al [illegible] dovei. De ce să nu-i [illegible] pe Boris Eltîn în [illegible] sale în Transnistria, [illegible] pe acesta mai blajin [illegible] la Crimeea și Flota Mării [illegible] gre? Și unde mai pui [illegible] vor fi înveșnicite după [illegible] și celelalte pămînturi [illegible] nene» ca Bucovina de [illegible] ținutul Herța și partea de [illegible] a Basarabiei. Și deci, [illegible] bătut palma la fel cum a [illegible] răsul Molotov cu Fon Ribbentropp. În felul acesta [illegible] le de influență și cointeresează [illegible] se împart «frățește».

Dar cu ce ne alegem? Cu dureri și fără prieteni. Ce ne rămîne de făcut? Rămîne să ne mobilizăm [illegible] rezervele de voință și [illegible] mism, să apărăm Libertatea [illegible] Demnitatea de neam. Deci de [illegible] prieteni de o zi mai bine să [illegible] părtășim soarta grea sau [illegible] voioasă de sihastru.

Ion PRISACARU
Chișinău

Regina emisiunilor-minciuna

Sîmbăta trecută pentru prima oară am ascultat emisiunea de radio al așa-zisei republici moldovenești nistrene. Ascultam și mi se făcea groază. La ferme speciale, unde se cresc șerpi, ca rezultat al unui lucru greu și migălos, se adună picătură cu picătură, gram cu gram veninul, întru salvarea sănătății omului. Iar aici, la radio, curg fără stavilă rîuri întregi de venin, întru distrugerea vieții omenești.

Fiecare frază rostită, fiecare gînd constituie o minciună, o denaturare a situației. Totul e întors cu capul în jos. Criminalii separatiști sînt numiți «eroi», conducerea Republicii Moldova, inclusiv Președintele, este etichetată, insuflată în modul cel mai grosolan și neobrăzat, învinuită de agresiune. Adevărații agresori sînt numiți apărători.

Totul e întors pe dos. Regina emisiunii este minciuna.

Dar aceasta nu e totul. Postul de radio în mod deschis cheamă insistent armata a 14-a a Rusiei să intervină în conflict, adică să declare război Republicii Moldova. Ceea ce s-a întîmplat mai apoi.

E un lucru înfiorător — toate adresările femeilor, ale veteranilor, ale altor categorii de oameni (dacă în genere pot fi numiți astfel) chemau la luptă. Veteranii din Grigoriopol cereau arme. Dornice de sînge erau și femeile din același orășel. Și nimeni nu cheamă la calm, la încetarea conflictului, la reglementarea lui pe cale pașnică.

Sîngele și moartea nu-i învață nimic pe separatiști. Ei tind să-și mențină puterea pe pămînt străin, neapărat cu forța, cu patul armei. Viața oamenilor pentru ei nu înseamnă nimic.

Una din oratoarele din Grigoriopol cheamă să fie lichidat institutul din Tiraspol, numit de către dumneaei «gadiușnik». Mă gîndeam, cît de greu le vine profesorilor și studenților de acolo sub regimul fascist de ocupație.

Un atac ideologic al postului de radio tiraspolean e mai periculos decît un atac direct de tancuri, deoarece dezinformează milioane și milioane de oameni, denaturează psihologia oamenilor, îi înrăiește, îi face agresivi, dornici de sînge.

Afirmația că în raioanele din stînga Nistrului Chișinăul a pierdut războiul informativ s-a făcut în repetate rînduri și din partea deputaților, și la sesiunile parlamentului. Faptul nu înseamnă altceva decît lipsirea locuitorilor din stînga Nistrului de informație veridică, ei n-au de unde ști despre eforturile Chișinăului de aplanare pe cale pașnică a conflictului armat.

Dar în ultimul timp te convingi tot mai mult, cu regret, că și cetățenii Moldovei din partea dreaptă a Nistrului sînt lipsiți de posibilitatea de a căpăta operativ informație obiectivă despre situația reală din zona conflictului. Incluzîndu-se bandițește pe undele radioului național, separatiștii aproape zi și noapte transmit informație denaturată locuitorilor Moldovei, Ucrainei, Rusiei, Belarusiei, Minciuni sfruntate, dar spuse atît de profesional, că nu fiecare poate înțelege unde e minciună și unde adevăr. Voi apela la un exemplu din emisiunile radioului Tiraspol. «Oameni de bună credință, bandiții din Chișinău au început un nou atac militar de mari proporții asupra poporului Transnistriei. Demofasciștii împușcă fără milă populația pașnică a orașului Bender. Ard cartiere întregi, mor femei, bătrîni, copii. Numai explozii, foc, sînge...»

Acesta e tonul tuturor emisiunilor smirnoviste. Ce propunem noi în locul acestor minciuni? Aproape nimic. Toată duminica am încercat să ascult la televizor cea mai elementară informație și explicație din partea persoanelor oficiale despre evenimentele ce se produc la Bender. Ediția specială transmisă peste fiecare oră a «Mesagerului» repeta una și aceeași informație. Dar așa și n-a fost posibil a pricepe ce s-a întîmplat la Bender. Din emisiunile televiziunii naționale înțelegeai că situația din oraș e controlată de organele legitime ale puterii de stat. Dar deschid tranzistorul și iarăși dau de vocea Tiraspolului. Vorbește Smirnov, Safonov, se transmite informație din Slobozia, Camenca, Dubăsari, Grigoriopol. Și regulat din Bender. Din aceste emisiuni aflu că armata 14 păstrează neutralitate, dar Benderul a fost apărat mulțumită vitejiei a 21 de cazaci, care au respins atacul a peste 500 de polițiști, al trupelor blindate și tancurilor.

Să crezi acestor informații? Desigur că nu, sînt adevărate prostii. Înțelege acest lucru un om competent. Dar ce-i rămîne să facă omului de rînd, dacă în loc de informație la radio și televiziune i se prezintă fel de fel de explicații referitoare la raioanele de est ale Moldovei, concluzii și meditații despre caracterul legal al acestui conflict.

Le asculți pe toate și te convingi că nu-i exclusă nici pierderea războiului informativ pe malul drept al Nistrului, deși adevărul e de partea noastră. Am avut posibilitate să aflu informație suplimentară ascultînd sesiunea parlamentului. Mi-a părut demnă de atenție propunerea unui deputat ca TVM să lucreze zi și noapte pentru a beneficia de informație veridică toți cetățenii Moldovei, de pe ambele maluri ale Nistrului.

Pentru a informa operativ populația republicii despre evenimentele actuale e rațional că în republică să fie coordonate acțiunile presei republicane și raionale, radioteleviziunii naționale. Ca informația să fie operativă, diversă și obiectivă pot fi folosiți jurnaliștii ziarelor raionale, radiodifuziunii locale, care cunosc situația pe teren.

În felul acesta, se poate folosi mai eficient una din cele mai puternice arme — cea informativă, care trebuie să joace unul din rolurile principale în ce privește difuzarea adevărului despre evenimentele din Moldova. Cît o să mai îngăduim ca minciuna să predomine asupra adevărului?

(«Farul nistrean» din 24 iunie, Rezina).

APEL

CĂTRE AMBASADORII ȚĂRILOR LUMII ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Astăzi în Republica Moldova, care abia a pășit cu adevărat pe calea independenței, se varsă sînge nevinovat, se distruge patrimoniul național, se face o tentativă de genocid. Măsurile întreprinse de conducerea republicii în vederea soluționării conflictului pe cale pașnică se lovesc de peretele neînțelegerii, cimentat de forțele militare ale armatei a 14-a a Rusiei.

Majoritatea absolută a populației Moldovei — români, ucraineni, ruși, bulgari, găgăuzi, evrei etc. — nu doresc acest război, deoarece el nu poate avea învingători, ci numai pierderi umane și materiale. Acest război este fratricid: de ambele părți ale frontului stau față-n față reprezentanții aceleiași naționalități.

Noi dorim un singur lucru — instaurarea păcii multașteptate pe acest pămînt, integritatea republicii și soluționarea tuturor problemelor pe cale politică, civilizată.

Locuitorii Moldovei au fost atrași într-o cursă cu urmări tragice pentru viitorul lor și al copiilor lor. Ne adresăm Dumneavoastră, iar prin intermediul Dumneavoastră parlamentelor tuturor țărilor comunității mondiale: [illegible] prindeți tot posibilul pentru a opri acest război sîngeros. Atragerea în el a puterilor state aduce un pericol real întregii Europe, întregului glob.

Să nu permitem transformarea sfîrșitului acestui secol zbuciumat într-un sfîrșit al lumii!

Participanții la demonstrația din 30 iunie 1992 în **Chișinău, Republica Moldova**: **10 mii de oameni de la diferite mișcări democratice și partide politice.**

Apelul este transmis personal ambasadorilor S.U.A. României, Belorusiei.